

Piukovich Sándor dr.
főgimnáziumi tanár
(1880. december 11. – 1939. december 3.)

Dr. Piukovich Sándor

Baján született 1880. december 11-én. Édesapja Piukovich Ferenc, édesanyja Stand Mária. Házastársa Vértes Gizella.

Gimnáziumi tanulmányait az Újvidéki királyi katolikus főgimnáziumban végezte.

A gimnázium után nyelvészeti szakra lépett. Magyar, latin, görög, francia nyelvi és szláv filológiai ⁽¹⁾ tanulmányokat folytatott, mint a báró Eötvös József kollégium ösztöndíjas tagja a budapesti Magyar Királyi Tudományegyetemen. 1901-ben nyert bölcsészdoktori, majd 1902-ben tanári oklevelet. Szaktárgyai: latin, görög és szláv filológia.

Tanári pályája során Újvidéken, Besztercebányán és Dombóváron tanított.

Pályáját Újvidéken a királyi katolikus gimnáziumban kezdte 1901-ben. Próbaéves tanárként a latin nyelvet tanította díjtalan próbatanári minőségben. 1901-1902-ben szerkesztette az Újvidéken megjelenő Művészvilág című művészeti és szépirodalmi közlönyt.

1903-tól mint helyettes tanár tanítja a szerb nyelvet. 1904. évtől rendes tanárként alkalmazták. Újvidéki tartózkodása alatt a DMKE újvidéki osztályának volt a főtitkára, ebben a minőségében számos magyarosító kulturális előadást tartott. 1910-ben jelent meg a „A szerb népköltészet” című tanulmánya. 1913-ban helyezték át Besztercebányára.

Besztercebányán a királyi katolikus főgimnáziumban 1913-tól rendes tanárként latin, görög és magyar nyelvet tanított. A „Besztercebánya és Vidéke” szerkesztője. Számos lapban jelentek meg társadalmi, pedagógiai és szépirodalmi cikkei, fordításai szláv, francia és olasz nyelvből. A polgárország másodparancsnoka. A Magyar Távirati Iroda tudósítója, több lap munkatársa. 1916. november 10-től a tanév végéig szabadságon van ismeretlen okból, majd áthelyezik Dombóvárra.

Dombóváron a királyi katolikus Esterházy Miklós nádor főgimnáziumban 1917. október 5.-től tanít latin, görög nyelvet, szépírást és éneket. Aktív résztvevője Dombóvár társadalmi és hitéletének. Nagy tudású, kiváló tanár.

Több lapnak munkatársa és helyi tudósítója. Hírlapi cikkein felül több önálló műve jelent meg. Novellákat és színműveket ír. Irodalmi működéséért a kaposvári Berzsenyi Társaság 1928-ban rendes tagjává választotta.

Nagyhatású, kiváló szónok. Ismeretterjesztő előadásokat tart Dombóváron és a környező településeken. (Csak példaként álljon itt az 1929-es év, amikor dr. Piukovich 22 egyesület, szervezet stb. tagja vagy tisztségviselője volt, kettő lap munkatársa, négynek a helyi tudósítója, Dombóváron 33 alkalommal, vidéken 22 alkalommal tart ismeretterjesztő előadásokat és több alkalommal tart beszédet ünnepségeken és egyéb alkalmakkor.)

1937. év februárjában súlyosan megbetegszik, majd felgyógyulása után, mivel teljes szolgálati idejét betöltötte, október 1-től kéri a nyugdíjazását.

2.

Ezután is aktívan részt vesz Dombóvár életében, egészen 1939. december 3-án reggel 7 órakor bekövetkezett haláláig. A dombóvári katolikus hitközség által adományozott dízsírhelyre temetik a gimnázium udvarán történt gyászszertartás után.

(¹) Classica Philologia: A classica szó arra utal, hogy ez a tudomány a hagyományosan „klasszikusnak mondható ókor, azaz Görögország és Róma kultúráját kutatja. A filológia (latinosan: philologia) azt fejezi ki, hogy elsősorban az írott források, irodalmi szövegek olvasásával és értelmezésével foglalkozik, de ez nem fejezi ki pontosan annak a tudásnak a lényegét, amelyet a klasszika-filológiai tanszéken meg lehet szerezni. Szerte a világon a klasszika-filológusok az írott szövegek értelmezése mellett a görög-római kultúra szinte minden területével foglalkoznak, így többek között művészettörténettel, filozófiával, nyelvészettel, történelemmel és vallástörténettel. (klf.elte.hu.)

(Forrás: Az alábbiakban közölt cikkek és írások.)

Dr. Piukovich Sándor

(Forrás: Megyei Monográfiák: Bácska társadalmi élete (Budapest 1910) / Újvidék ADT)

Az idézett cikkek és írások időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Borovszki Samu: Magyarország vármegyéi és városai - Bács-Bodrog vármegye II.

(Irodalom, Tudomány, Művészet. ADT)

Piukovich Sándor

Piukovich Sándor, bölcséleti doktor és főgimn. tanár, szül. 1879-ben, Baján. A budapesti egyetemen végzett classica philologiai és szláv nyelvészeti tanulmányokat és 1901-ben nyert bölcsleletdoktori, 1902-ben pedig tanári oklevelet. Az újvidéki kir. főgimnázium tanára.

Cikkei az újvidéki Művészvilágban (1902. Az ókori keleti népek zenéje. – A görög népek zenéje. Néhány szó a szabadságharcz költészetéről.) – Mxmkája: Az orphicus cultus vázlatos áttekintése. Bölcsleletdoktori értekezés. Bpest, 1901. – A tulipán 1905. – Lessing „Laokon” szobrának jelentősége az esztetikában. 1906.

Iskolai értesítő Újvidék Katolikus Gimnázium (1901. p. 37. ADT)

... Dr. Piukovich Sándor, próbaéves okleveles tanár. Tanította a latin nyelvet a III. osztályban, heti 6 órában. Szolgálati éveinek száma: 1. ...

Iskolai értesítő Újvidék Katolikus Gimnázium (1901. p. 7. ADT)

Dr. Piukovich Sándor szakvizsgálatot tett, utóbb okleveles tanárjelölt engedélyt nyert, hogy heti 6-8 órai kötelezettség mellett díjtalan próbatanári minőségben működhessék (60,109/901 min. sz.).

Magyar Szó 2004. április 08. (61. évfolyam 184. szám p. 1144. ADT)

. . . Művészvilág. Megjelent 1901-1902-ben. Szerkesztette Dr. Piukovich Sándor. (Dr. Piukovich Sándor az újvidéki magyar főgimnázium tanára volt.)

Iskolai értesítő Újvidéki Katolikus Gimnázium (1901. p. 19. ADT)

. . . Dr. Piukovich Sándor a „Művészvilág”-című művészeti és szépirodalmi Közlönyt szerkesztette. A „Művészvilág”-ban közzétett cikkelyei a következők: A görög nép zenéje az ó-korban. Az ó-kori keleti népek zenéje. Márczius 15. A szabadságharcz költészete. Séta a „Nemzeti Szalon” Újvidéki tárlata körül. . . .

Iskolai értesítő Újvidék Katolikus Gimnázium (1902. p. 21. ADT)

Dr. Piukovich Sándor próbaéves tanár ideiglenes helyettes tanárnak alkalmaztatik (egyelőre a f. tanév végéig) és jutalomdíja is utalványoztatik. (1903. márc. 23. 14.818. min. sz.)

4.

Iskolai értesítők Újvidék Katolikus Gimnázium (1903. p. 68. ADT)

Dr. Piukovich Sándor h. tanári működésében az 1903/4. tanévre újból alkalmaztatik (jul. 28. 47.585. min. sz.) – A szerb nyelv tanításával megbizatik (okt. 7. 65.255. min. sz.) – Jelen állomáshelyén a szabályszerű 3 próbaév fenntartásával ideigl. r. tanárrá a IX. fizetési osztály 2. fokozatába kineveztetik (ápr. 13. 29.993. min. sz.)

Központi Értesítő 1906. november 11. (90. szám p. 1913. ADT)

Ujvidéki törvényszék. 1906. október 25. 12512. sz.498/1

Ujvidéki hitelszövetkezet mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja. Főtelep: Ujvidék

Dr. Ámon Pál, dr. Piukovich Sándor, Fauszt János id., Magyar György, Takács István, Irsay Antal, Pintér Ignác. A cég együttesen jegyeztetik.

Ezen korlátolt felelősségű szövetkezet az 1906. évi szeptember hó 23-án tartott alakuló közgyűlés által elfogadott alapszabályok és az 1898. évi XXIII. t.-cz. értelmében keletkezett. Székhelye: Ujvidék. A vállalat tárgya: tagjai anyagi helyzetét javítani, őket takarékosagra buzdítani, hiteligényeiket kielégíteni s netáni vállalkozásaikban és üzleti ügyekben segíteni. Tartama: határozatlan idő. Üzleti tőkéje: a tagok által havi 100 filléres előleges részletekben befizetendő 50 koronában megállapított üzletrészekből alakul. A tagok a szövetkezet kötelezettségeiért saját üzletrészeik névértékének ötszörös összege erejéig felelősek. Az igazgatóság hét tagból áll, kik közül hatot három évre a közgyűlés választ, egyet pedig a központ nevez ki.

Az igazgatóság tagjaiul megválasztattak: id. Fauszt János, dr. Piukovich Sándor, Magyar György, Takács István, Irsay Antal és Pintér Ignác; az Orsz. Központi Hitelszövetkezet által pedig dr. Ámon Pál róm. kath. plébános neveztetett ki, mindannyian cégjegyzési jogosultsággal felruházva. A cég érvényességére két aláírás szükséges akként, hogy a pecséttel nyomott cégszöveg alá két igazgatósági tag a nevét helyezi. Minden a társaság nevében kiadandó hirdetmény a Budapesten megjelenő „Országos Központi Hitelszövetkezeti Értesítő” című lapban fog közzé tétetni. Okmánytári szám: 299.

Az Ujság 1907. június 16. (5. évfolyam 143. szám p. 13. ADT)

Egy diák tragédiája.

Ujvidékről jelentik, hogy szerdán délután két órakor a sétatér egyik félreeső részén, az ugynevezett Rózsadomb egyik bokrában halva találtak egy tizenöt évesnek látszó fiut. A halott halántékán hatalmas lösebb tátongett s kezében revolvert szorongatott. Egy rendőr telefonjelentésére csakhamar megjelent Stefánovics Zsárkó rendőrkapitány és Wagner Károly dr. kerületi orvos, a ki megállapította a halált. A halottban azonnal felismerték Urbán Ignác tekintélyes kereskedő Lajos nevű fiát, aki a katolikus gimnázium ötödik osztályának volt tanulója. Zsebében öt levél volt: kettő az osztálytársainak, egy Szaity Ottó barátjának és egy a bátyjának czimezve, míg az ötödik levél borítékjára ez volt írva: bontsa fel bárki. Stefánovics rendőrkapitány ezt a levelet fel is bontotta; tartalma a következő volt: - *Halálom egyedüli oka dr. Piukovich Sándor.* Ez a Piukovich a szerencsétlen fiu tanára volt és állítólag tulságosan szigoruan bánt a fiuval, a ki gyenge tanuló volt.

Pesti Napló 1907. június 21. (58. évfolyam 147. szám p. 532. ADT)

Az öngyilkos diák.

Megemlékeztünk már arról, hogy Ujvidéken öngyilkosságot követett el Urbán Lajos gimnáziumi tanuló s hátrahagyott levelében azt írta, hogy egyik tanára miatt követett el öngyilkosságot. A diáktragédiának – mint Ujvidékről jelentik – érdekes affér lett most a folytatása. Az öngyilkos fiu két testvérbátyja: Urbán Győző hadapród-tiszt helyettes és Urbán Oszkár magántisztviselő, szombaton délután elmentek *dr. Piukovich Sándornak*, a megvádolt tanárnak a lakására s ott öcscsük haláláért elégtételt kértek. A tanár kijelentette, hogy mint a katolikus főgimnázium tanára, nem párbajozik s nyugodtan néz a megindított vizsgálat elé. Az Urbán testvérek ekkor szóbeli inzultusokra ragadtatták el magukat. *Piukovich* jelentést tett erről az inzultusról a tanári gyűlésnek, mely nyomban összeült tanácskozásra. A tanári gyűlés azt határozta, hogy *Piukovich* nem köteles elégtételt adni.

Pénzügyi Compass (1908-1909 Vidék II. rész p. 1696. ADT)

Ujvidéki hitelszövetkezet, mint az OKH. tagja. (1906) Igazgatóság: id. Fauszt János, *dr. Piukovich Sándor*, Magyar György, Takács István, Irsay Antal, Pintér Ignác, *dr. Ámon Pál*.

Megyei monográfiák – Bácska társadalmi élete. (Budapest 1910. Újvidék p. 263. ADT)

Dr. Piukovich Sándor főgimnáziumi tanár aránylag fiatal ember, de azért részt kér mindennemű társadalmi mozgalomból. 1879-ben született Baján, a főgimnáziumot Ujvidéken végezte, az egyetemet Budapesten, hol 1901-ben bölcsészettudori, majd 1902-ben tanári oklevelet nyert. Szaktárgyai: latin, görög és szláv filológia. Az ujvidéki kir. kath. magyar főgimnáziumnál 1901 óta működik. Alelnöke az „Ujvidéki Katolikus Olvasó Kör”-nek, a „Gyermekebarátok egylete”-nek; titkára az „I. Ujvidéki Nőegylet”-nek, a „Magyar Kaszinó”-nak, a „József főherceg szanatórium egyesület” és a „Gyermekevédő Liga” fiókjának, a „Plébániai Cecilia-egyesület”-nek; több egylet választmányi tagja. A lövész-egyesület ügymenetének megmagyarosításához sokat és sikeresen dolgozott.

Ujvidéki Hírlap 1911. december 31. (2. évfolyam 97. szám p. 3. epa.hu)

Ujév napján.

Az idő halad. Az óév búcsút vesz tőlünk és helyet enged az ujévnek. Az ujévvel elérkezik a jókivánságok ideje.

De milyenek is legyenek a jókivánságok? Erre kell e feleletet megadni. Nem lehetnek semmiesetre sem olyanok, amelyek mögött egy hátsó gondolat lappang, nekik tisztáknak, önzetleneknek kell lenniök és a szívből fakadniok, de ezt az önzetlen hangot úgy kell

megtalálni, hogy az midőn egyrésztől észrevehetővé válik, másrészt nem törekszik arra, hogy észrevétesse.

A szerény kis ibolya el van ugyan rejtve, de aki kutat utána, az megtalálja és látja a szerénységében is azt a mosolygó külsőt, mely szeretettel közeledik ahhoz, aki magához veszi, de a maga ragyogó szinompájában is feltűnve a harmóniát, az egyetértést szerénysége mellett is jelzi.

A virágok nyelvéből mindenesetre sokat érhetünk. Megtanít az ibolya is sok jóra, csak kövessük őt. Ily értelemben kívánjunk egymásnak boldog ujesztendőt, amely valójában csakis akkor lesz boldog, ha a jókívánatokat valóra iparkodik váltani kiki azáltal, hogy embertársai javára, boldogítására dolgozik és csakis annak örül, ha mindenütt a kölcsönös szeretet, egyetértés és megbecsülés honol.

Dr. Piukovich Sándor.

Iskolai értesítő Újvidék Katolikus Gimnázium (1911. p. 77. ADT)

Dr. Piukovich Sándor tanár úr ajándékából Verne 1-1 diszkötésű regényét nyerték: Juhász B. II., Vályi B. III. a, Jahn G. III. b, Kovács V. III. b, Mayer Gy. IV. (a rajzban tanúsított ügyességeért) és Stein J. IV. o. t.

Hivatalos közlöny 1912. április 05. (20. évfolyam 8. szám p. 84. ADT)

Dr. Piukovich Sándor tanár. A jelenlegi fizetési osztályba valóságos minőségben kineveztetett: 1912. február 21., Évi fizetés és az 1904. évi I. t. e. alapján járó személyi pótlék összege: 3600 korona, Lakáspénz: 1040 korona, Állomáshely: Újvidék.

Újvidéki Hírlap 1913. augusztus 24. (4. évfolyam 58. szám p. 2. epa.hu)

Dr. Piukovich Sándor távozása.

Dr. Piukovich Sándor, lapunk volt segédszerkesztője, az újvidéki főgimnázium tanára Besztercebányára helyeztetvén át, most már új állomáshelyét elfoglallandó, Újvidékről eltávozik. Távozása előtt tisztelői és barátai folyó hó 21-én, csütörtökön a lövölde helyiségében bucsubankettet rendeztek, melyen számosan vettek részt. A megjelentek közül külön megemlítjük dr. Szvinyarev Miladin és Vilics Márk neveit, akik a távozótól mint hírlapírókollegájuktól vettek bucsut. Krompaszky Ignác és Niedermayer Gyula igazgatók és a távozó több pályatársa és jóbarátja is jelen volt, ugyszintén dr. Mayer Oszkár, lapunk felelős szerkesztője is.

A mindvégig kedélyes hangulatban lefolyt lakoma során Krompaszky Ignác igazgató rendkívül szellemesen és emellett találóan emelte ki *Piukovich* érdemeit s ötletes alakba burkoltan, de atyai jóindulattól sugárzó szavakban halmozta el a távozót jókívánságokkal és tanácsokkal. Fogl János polgári iskolai tanár, lapunk főmunkatársa lendületes szavakban

mutatott rá a távozonak a helybeli társadalomban kifejtett közhasznú működésére. *Dr. Piukovich* meghatva köszönte meg az ünneplést, s keresetlen szavakban adott kifejezést abbéli sajnálkozásának, hogy szülővárosától bucsut kell vennie, s kifejezte azt a reményét, hogy még Újvidéken sikerülnie folytathatni és bevégezni munkásságát. A társaság, amely csak a késő éjjeli órákban oszlott szét, mindvégig lelkesen ünnepelte *dr. Piukovichot*.

Mi is bucsut veszünk *dr. Piukovich Sándortól*, lapunknak fennállása óta volt hű és buzgó munkatársától, aki mindenkor a legnagyobb igyekezettel támogatta lapunkat s akit hírlapírói társai kivétel nélkül szerettek, mint olyan embert, aki soha senkinek nem ártott, de használni iparkodott mindenkinek ott és úgy, ahogy csak tudott.

Kivánjuk, hogy új működése terén találja meg azt az elismerést és megbecsülést, melyet közélet és társadalmi ernyedetlen és önzetlen működése és mindenki irányában való jóindulata révén itt is kiérdemelt.

Iskolai értesítő Besztercebánya Katolikus Gimnázium (1913. pp. 81-82. ADT)

... *Dr. Piukovich Sándor* a „Besztercebánya és Vidéke” szerkesztője. A „Magyar Távirati Iroda” tudósítója, több lap munkatársa. Felolvasást tartott a Madách társaságban az „Érzéki csalódásokról” és a „dráma fejlődésének történetéről”, a kisgarami közművelődési körben olasz utjáról. A Madách-társaság felolvasó ülésén bemutatta „A barlanglakó” című novelláját. Lefordította Baics Izidor és Nusics Braniszláv: „Semberiai Ivó fejedelem” című operáját szerb nyelvből, ugyancsak szerb nyelvből Tomics Jásának a Balkán háborúról szóló tudósítását. A „Bács megyei Egyetemes Naptár”-ban jelent meg: „Erdélyi reminiscenciák” és a József főherceg szanatórium egyesület „Bácskai társadalom” című albumában az Újvidékről szóló cikk. Ezenfelül számos lapban jelentek meg társadalmi, paedagógiai és szépirodalmi cikkei, fordításai szláv, francia és olasz nyelvekből. Bevezető előadást tartott az ifj. színházi előadáson Kisfaludy Károly: „Kérői”-ről. Közzétette a Duna kalauzt. Sajtó alatt van: Gyakorlati szerb nyelvtan beszélgetésekkel. ...

Iskolai értesítő Besztercebánya Katolikus Gimnázium (1913. p. 108. ADT)

... *Fray Jenő* h. tanár katonai szolgálatának teljesítése végett egy évre szabadságolva lett, helyét, a latin-görög tanszéket, már a tanév elején *dr. Piukovich Sándor* újvidéki kir. kath. főgimn. r. tanár foglalta el.

Iskolai értesítő Besztercebánya Katolikus Gimnázium (1913. p. 122. ADT)

Igazgatói iktatószám: 300/1913., Főigazgatói iktatószám: 694., AVKM iktatószáma: 113,560. Tárgy: *Dr. Piukovich Sándor* újvidéki kir. kath. magyar főgimn. r. tanár intézetünkhöz helyeztetik át.

Iskolai értesítők Besztercebánya Katolikus Gimnázium (1914. p. 6. ADT)

. . . *Dr. Piukovich Sándor* a „Besztercebánya és Vidéke” szerkesztője. A „Magyar Távirati Iroda” tudósítója, több lap munkatársa. A besztercebányai polgárőrség másodparancsnoka. A székesegyházi és vártemplomi énekhar rendes, működő tagja; a „Kuglizó Társulat” választmányi tagja. Írt cikkeket több lapba. A „Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa” részéről könyvtárkezelési jutalom fejében 100 koronát kapott. . . .

Iskolai értesítők Besztercebánya Katolikus Gimnázium (1915. p. 24. ADT)

. . . *Dr. Piukovich Sándor* a „Besztercebánya és Vidéke” szerkesztője. A „Magyar Távirati Iroda” tudósítója, több lap munkatársa. A székesegyházi és vártemplomi énekhar rendes, működő tagja; a „Kuglizó Társulat” választmányi tagja. A „Besztercebányai dispensaire egyesület” titkára. A „Besztercebányai Polgári Asztaltársaság” és a „Besztercebányai róm. kath. egyházmegyei népnevelő egyesület” választmányi tagja. Írt cikkeket több lapba. Önálló művei: „Útmutató a Kárpát ünnepélyre” és „A békenap 1916-ban”. Bevezető előadást tartott az 1915. okt. 26-án és nov. 4-én tartott ifjúsági színelőadáson. . . .

Iskolai értesítők Besztercebánya Katolikus Gimnázium (1915. p. 15. ADT)

. . . *Dr. Piukovich Sándor* a háború kezdete óta főispáni megbízásból végzi a helybeli postahivatalnál a feladásra kerülő könyv-, nyomtatvány- és sajtótermékeket tartalmazó csomagok felülvizsgálatát, működött, mint a helybeli polgárőrség másodparancsnoka és főkapitányi megbízásból végezte a helyben tartózkodó idegenek megfigyelését, a szünidei hónapokban az érkező és induló vonatoknál a „Besztercebánya-Szent-János” állomáson felügyeletet teljesített, közreműködött a liszt összeírásnál, segédkezett a szünidei hónapokban úgy a rendőrkapitányi hivatalban, mint a pénzügyigazgatóságnál, szerkesztette a „Besztercebánya és Vidéke” című hetilapot, amelyben a háborúval kapcsolatos kérdéseket állandóan felszínen tartotta, továbbá a Kárpát-ünnepély alkalmával egy útmutató könyvecskét állított egybe, amely az alkalmi színdarabot, beszédet és költeményeket tartalmaz, végül a békenap alkalmával egy beszédet bocsátott közre.

Iskolai értesítők Besztercebánya Katolikus Gimnázium (1915. p. 22. ADT)

Dr. Piukovich Sándor r. tanár latin-görög. A III. oszt. főnöke. Az ifjúsági könyvtár III. csoportjának őre. A tanári könyvtár őre, az alumneum pénztárosa, a történeti, philológiai szertár és éremtár őre, a „Jókai önképzőkör” vezető tanára, vezette a III. oszt. kirándulásait.

Iskolai értesítők Besztercebánya Katolikus Gimnázium (1916. p. 3. ADT). . .

A tantárgyak beosztásában a rendestől eltérően annyiban történt változás, hogy az itthonmaradottaknak kellett a hadbavonultakat helyettesíteniök. Az amúgy is nagy megfeszítéssel, óriási munkatöbblettel dolgozó kartársakra még nagyobb terhet rótt az a körülmény, hogy *Dr. Piukovich Sándor r. tanár* 1916. évi november 10-étől a tanév végéig szabadságon volt, óráit pedig a többi kartársaknak kellett ellátni. . . .

Iskolai értesítők Dombóvár Katolikus Esterházy Gimnázium (1917. p. 26. ADT)

. . . *Dr. Piukovich Sándor r. tanárt* Besztercebányáról ide helyezik. (V. K. min. 131882/1917 sz. r.)

Iskolai értesítők Dombóvár Katolikus Esterházy Gimnázium (1917. p. 5. ADT)

. . . *Dr. Piukovich Sándor r. tanár* hat gazdasági, kulturális és jótékonyági egyesületnek tisztviselője vagy választmányi tagja, tartott egy felolvasást, rendezett több hangversenyt és színelőadást, irt egy egyfelvonásos szindarabot, melyet a dombóvári Sylvester-estén adtak elő, irt és előadott egy prológot. Részt vett a nyaraló gyermekek elhelyezésére irányuló mozgalomban, működött mint élelemösszeíró biztos. . . .

Központi értesítő 1918. február 14. (43. évfolyam 13. szám p. 328. ADT)

Szekszárdi törvényszék 1918-13. 1918. január 28. Cg. 14/2 117/1, Dombóvár és vidéke „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet, Főtelep: Dombóvár Cégvezetők és felszámoló cégvezetők: Felsőőri Paál József, *dr. Piukovich Sándor*, Baumgart János, Laurisch Károly, Ritzl Bálint, Vanda Márton és Köllöd Márton. A cég két igazgatósági tag együttes aláírásával jegyeztetik.

Ez a korlátolt felelősségű szövetkezet az 1917. évi december hó 16-ik napján megtartott alakuló közgyűlésen elfogadott alapszabályok szerint keletkezett.

Célja az, hogy tagjait és hozzátartozóit olcsó és jóminőségű háztartási és gazdasági cikkekkel elássa és termékeik eladását közvetítse. Tartama: Határozatlan idő.

A szövetkezet határozatait az igazgatóság Budapesten megjelenő „Gazdaszövetkezet” című lapban teszi közzé.

A tagok a szövetkezet kötelezettségeiért az általuk jegyzett üzletrész ötszöröse erejéig felelősek.

Az igazgatóság hét tagból áll. 1917. évi december hó 16-án választották: Paál József, *dr. Piukovich Sándor*, Baumgart János, Laurisch Károly, Ritzl Bálint, Vanda Márton és Köllöd András dombóvári lakosok.

Iskolai értesítők Dombóvár Katolikus Esterházy Gimnázium (1918. p. 6. ADT)

Az intézetnek volt igazgatója, Nessler Alajos, akit az 1918. évi 54114. VKM. rendelet hasonminőségben a miskolci állami főreáliskolához helyezett át, 1918. évi július hó 16-án távozott az intézettől. Mivel abban az időpontban az intézetnek még nem volt kinevezett

igazgatója, a székesfehérvári tankerületi főigazgatóság leirata alapján *dr. Piukovich Sándor* r. tanár vette át az intézet vezetését. Az 1918. évi augusztus hó 6-án kelt 140244. számú VKM. rendelettel az intézet vezetésével Varga Ferenc, eddigi szekszárdi áll. főgimn. tanárt, népfelkelő századost bizta meg, aki a vezetést katonai felmentése után 1918. évi november hó 5-én vette át.

Központi értesítő 1919. április 27. (44. évfolyam 34. szám p. 849. ADT)

Szekszárdi törvényszék 1919-34. 1919. február 15. Cg. 8/1919. 134/1. Dombóvári nyomda és papirkereskedés részvénytársaság. Főtelep: Dombóvár. Dobczay János, dr. Jakab Lajos, Szabó Jenő, Németh Gyula, Dobor István, *dr. Piukovich Sándor*, Henczler Gyula, Kiss János, Tadics Benő, Varga József, Nagy Ferencz, Rothermel Henrik, Brédl József, Farkas Ferencz, Paál József, Szévald Oszkár, dr. Dőry Jenő, Horváth István. A cég két igazgatósági tag és egy cégvezető együttes aláírásával jegyeztetik. . . .

Központi értesítő 1920. augusztus 15. (45. évfolyam 66. szám p. 988. ADT)

Szekszárdi törvényszék 1920-66. 1920. július 31. Cg. 130. 178/1. Dombóvár és vidéke üzemi termelő és értékesítő szövetkezet mint a Gaea üzemi szövetkezet, a Magyar Gazdaszövetség üzemi szövetkezetei központjának tagja. Főtelep: Dombóvár. Börzsönyi Gyula, Baumgart János, Bernáth János, Cseh Antal, dr. Dőry Jenő, Németh Gyula, őrgróf Pallavicini György, *dr. Piukovich Sándor*, Rein János, Szévald Oszkár, Saguly Károly és Farkas Ferencz. A cég akkép jegyeztetik, hogy két igazgatósági tag a céghez együttes aláírását csatolja. . . .

Dombóvári Hírlap 1921. július 17. (5. évfolyam 29. szám p. 3. ADT)

Szövetkezeti gyűlés.

A helybeli „Hangya” szövetkezet igazgatósága és felügyelőbizottsága mult szerdán *dr. Piukovich Sándor* alelnök elnökle mellett közös értekezletet tartott, amelyen bemutatásra kerültek a legutóbbi hónap üzleti eredményéről szóló jelentések. Ennek alapján köszönettel adózott a ülés Szabó Ferenc és *dr. Piukovich Sándor* szövetkezeti vezetőknek az üzletmenet felvirágoztatása érdekében kifejtett fáradozásáért. Egyben több belügyet intéztek el. A szövetkezet évi rendes közgyűlése ma vasárnap délután 4 órakor lesz a Korona szálló nagytermében, amelyben a központi igazgatóságot Bogdán István, az ellenőri osztály főnöke fogja képviselni.

Dombóvári Hírlap 1921. augusztus 21. (5. évfolyam 34. szám p. 5. ADT)

Hírek a Hangyából.

A helybeli „Hangya” szövetkezet igazgatósága és felügyelő bizottsága Szévald Oszkár elnöklete alatt rendes havi ülését tartotta, amelyen a múlt hónapnak ügyforgalmáról szóló jelentést *dr. Piukovich Sándor* terjesztette elő. A jelentésből megállapítható, a szövetkezet a lefolyt hónapban is szép forgalom mellett eredményes munkásságot fejtett ki. Több belügy elintézésén kívül az ülés a Turul Sportegyletnek 200, a helybeli Kat. Legényegylet sportosztályának 200 korona adományt szavazott meg, illetve az alapító tagok sorába lépett. A szövetkezet vezetősége felhívja mindazokat, akik eddig jegyzett üzletrészeiket meg nem kapták, hogy ezt a főüzletben mielőbb átvegyék. Esetleges felszólamlások csupán f. hó 25-ig fogadtatnak el.

Dombóvári Hírlap 1921. december 04. (5. évfolyam 49. szám p. 4. ADT)

Pártülés.

A „Dombóvári Keresztény Egyesülés” intéző bizottsága mult szombaton ülést tartott, amelyen sajnálattal vette tudomásul, hogy Börzsönyi Gyula, hercegi felügyelő nagyrányu elfoglaltságára való hivatkozással a pártelnöki tisztéről lemondott. Hervadhatatlan és a párt felvirágoztatása érdekében kifejtett sikeres munkásságát jutalmazta a párt akkor, amidőn őt a párt díszelnökévé választotta.

Jegyzőkönyvében örököltette meg a párt a Budapestre távozott Saguly Károly ügyvezető-alelnök érdemeit, aki fáradhatatlan tevékenységet fejtett ki a pártnak úgy helyben, mint a környéken leendő szervezése érdekében.

Elnöknek választotta meg az ülés Vér Vencel főgimn. tanárt, akinek lángolóan izzó hazaszeretetét, őszinte magyar lelkesedését és önzetlen keresztény munkásságát eddig is tapasztaltuk. Alelnök lett Farkas Ferenc községi bíró, míg az ügyvezetői teendők ellátásával *dr. Piukovich Sándor főgimn. tanár*, párttitkár bizatott meg. Helyesen mondotta ki egy közbevetett indítvány alapján a párt, hogy a király kérdés ügye szentesített törvénnyel elintéztet nyervén, ezen kérdés felvetésével a párt egységét megbolygatni nem engedi. A keresztény együttműködés mennél hathatósabb keresztülvitele céljából elhatározta, hogy gyakrabban tart párthelyiségében, az Abbázia kávéházban összejöveteleket.

Dombóvári Hírlap 1921. december 18. (5. évfolyam 51. szám p. 4. ADT)

A Dombóvári Polgári Népbank mint önsegélyező szöv. igazgatósága közhirrre teszi, hogy 1922. január 1-ével ötéves ciklust nyit. Bővebb felvilágosítást nyújt: *Dr. Piukovich Sándor*, könyvelő. Mindazok, akik 1921. évi befizetésükkel még hátralékban maradtak, felhívatnak, hogy ebbeli kötelezettségüket csütörtökön, december hó 22-én este fél 7-től fél 8-ig feltétlenül teljesítsék.

Iskolai értesítő Dombóvár Katolikus Esterházy Gimnázium (1921. p. 14. ADT)

Dr. Piukovich Sándor, rendes tanár. Képesítve a latin nyelvből és görög nyelvből. Tanította a latin nyelvet a VIII., a görög nyelvet a VI. és VIII., az éneket az I.-II. osztályokban, heti 15 órában. A VIII. osztály főnöke, tanárértekezleti jegyző. Szolgálati éveinek száma: 20, ebben az intézetben tanít 1917. október 5. óta.

Iskolai értesítők Dombóvár Katolikus Esterházy Gimnázium (1921. p. 15. ADT)

Dr. Piukovich Sándor a környékbeli községekben a Hangya központ megbízásából több fogyasztási szövetkezetet alakított meg. A helyben megjelenő „Dombóvári Hírlap”-ot a tanári testület nagy része cikkeivel támogatta. Ezen lap szerkesztő bizottságának tagja: *dr. Piukovich Sándor*. A Vallás és közoktatásügyi miniszterium engedélyével a helybeli szt. Orsolya-rend polgári leányiskolájában tanítottak: Vér Vencel, *dr. Piukovich Sándor*, Finger Béla, Graszl Gyula és Szanyi István tanárok és segédkeztek az itt tartott hazafias ünnepélyek rendezésében. *Dr. Piukovich Sándor* a helybeli „Hangya” Fogyasztási Szövetkezet alelnök-könyvelője, a „Dombóvári Nyomda és Papirkereskedés Részvénytársaság” igazgatósági tagja, a „Dombóvár és Vidéke termelő, értékesítő és üzemi szövetkezet” igazgatósági tagja, a „Dombóvári Polgári Népbank” könyvelője, a Vörös-Kereszt Egylet fiókjának titkára, a MOVE osztály tanácsának tagja, a „Dombóvári Dalkör” igazgatója, a Kath. Legényegylet ellenőre, a helyi róm. kath. egyháztanács és iskolaszék tagja, a „Dombóvári Társaskör” és az Éme választmányi tagja.

Iskolai értesítők Dombóvár Katolikus Esterházy Gimnázium (1925. p. 5. ADT)

Dr. Piukovich Sándor a „Dombóvár és vidéke „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet” igazgatósági alelnöke (minisztertanácsi engedéllyel), a Vöröskereszt-egylet dombóvári fiókjának titkára, a „Dombóvári Katholikus Olvasókör” titkára, a „Dombóvári Katholikus Legényegylet” ellenőre, a „Dombóvári Dalkör” igazgatója, a helyi róm. kath. hitközségi képviselő-testület tagja, a „Dombóvári Társaskör” választmányi tagja, a „Dombóvári Leventeegyesület” pénztárosa, a „Magyarországi Rokkantegylet” dombóvári fiókjának választmányi tagja. Helyben több hazafias ünnepélyen ünnepi beszédet mondott és a „Kaposvári Katholikus Kör”-ben előadást tartott a magyar dal történetéről.

Somogyi Ujság 1928. december 21. (10. évfolyam 289. szám p. 92. ADT)

Az Újdombóvári állami elemi iskola egyik tágas tanterme a múlt vasárnap teljesen megtelt az ismeretterjesztő előadás alkalmával. Először is Németh István r. k. segédlelkész értékes előadást tartott a szociálizmusról, majd *dr. Piukovich Sándor* reálgimnáziumi tanár a trianoni béke igazságtalanságait emelte ki. . . .

Iskolai értesítők Dombóvár Katolikus Esterházy Gimnázium (1928. p. 26. ADT)

Dr. Piukovich Sándor, rendes tanár. Szaktárgyai: latin-görög, képesítve a francia nyelv tanítására. Tanította a francia nyelvet az V., VI., a görög nyelvet a VII. és VIII. osztályban, összesen heti 19 órában. Tanárértekezleti jegyző, irodai segéd. Szolgálati éveinek száma: 27, az intézetben tanít: 1917. évi október hó 5. óta. Lakik: Dombó Pál-utca 22. szám alatt.

Iskolai értesítők Dombóvár Katolikus Esterházy Gimnázium (1928. p. 30. ADT)

Dr. Piukovich Sándor, a „Dombóvár és vidéke hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet” igazgatósági alelnöke, a dombóvári róm. kath. hitközségi képviselőtestület tagja, a „Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör” titkára, a „Dombóvári Dalkör” igazgatója, a „Dombóvári Róm. Kath. Legényegyesület” ellenőre, a dombóvári Iskolánkívüli Népművelési Bizottság tagja, a dombóvári községi testnevelési bizottság tagja, a „Dombóvári Leventeegyesület” pénztárosa, az Országos Katolikus Népszövetség helyi megbízottja, a „Dombóvári Nemzeti Társaskör” választmányi tagja, a „Magyar Vöröskeresztegylet” dombóvári fiókjának titkára, az Országos Rokkantegylet helyi csoportjának alelnöke, a Dombóvári Nyomda és Papírkereskedés R.-T. felügyelőbizottsági tagja. A kaposvári Berzsenyi Társaság, az Országos Pázmány Sajtóvédőegyesület, az Országos Középiskolai Tanáregyesület, az Eötvös kollégium növendékei szövetségének, a Magyar humanisztikus gimnázium hívei egyesületének, a K.A.N.Sz. rendes tagja. A „Nagymagyarország”, a „Levente” folyóiratok és a „Tolnavármegye” munkatársa. a „Tolnamegyei Ujság”, „Somogyi Ujság”, a „Dunántúl” és a „Pécsi Katolikus Tudósító” helyi tudósítója. Ünnepi beszédet mondott február 10-én a dombóvári róm. kath. hívők által rendezett pápai ünnepélyen, a „Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör” március 15-iki ünnepélyén és hazafias beszédet az újdombóvári vasutas kör március 15-iki ünnepségén, ezenfelül több beszédet tartott alkalmi ünnepségeken és előadásokon. Kilenc ismeretterjesztő előadást tartott a „Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör”-ben irodalmi és történelmi tárgykörből, egy népművelési előadást Újdombóvárott a magyar irredentizmusról és három hazafias előadást a magyar leventéknek. Megjelent önálló művei: 1. A hit hatalma (Irredenta tárgyú színmű, nyilvánosan előadva négy alkalommal.) 2. A magyar levente (Irredenta tárgyú novella.) Az Országos Dalosszövetség negyedszázados dalos működéséért ezüst éremmel tüntette ki.

Tolnamegyei Ujság 1929. február 16. (11. évfolyam 7. szám p. 5. ADT)

Lelkes ünneplés.

A Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör abból az alkalomból, hogy a múlt héten rendezett színielőadás oly tetszést váltott ki, a darab szereplőivel együtt vasárnap este a köri helyiségben jól sikerült társasvacsorát rendezett. Petrovich Ede hitoktató és a szereplők nevében Major Béla éltették *dr. Piukovich Sándor tanárt* abból az alkalomból, hogy „A hit hatalma” című, általa megírt szindarabja sikert aratott. Nevezett tanár a nem várt ovációt

lelkes szavakban köszönte meg és ígérte, hogy a katolikus hitélet fejlesztése érdekében ezután is szívesen fejt ki munkásságot.

Somogyi Ujság 1929. március 02. (11. évfolyam 51. szám p. 7. ADT)

Megkezdte működését a Dombóvári Dalkör.

A Dombóvári Dalkör választmánya kedden Kenézy László főszolgabíró elnöklete alatt ülést tartott. Dr. Piukovich Sándor közigazgatási általános jelentése után az ülés elhatározta, hogy a néhány hónapig szüneteltetett működés fonalát újból felveszi és vállvetett munkássággal iparkodik a jónevű egyesület sikereit gazdagítani.

Tolnamegyei Ujság 1929. március 02. (11. évfolyam 9. szám p. 6. ADT)

Ismeretterjesztő előadások.

A Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör helyiségeiben múlt vasárnap jól látogatott előadás volt. Csonka Imre reálgimn. tanár mindvégig lekötő előadásban ismertette a legnagyobb magyarnak, gróf Széchenyi Istvánnak életét, irodalmi működését és részletesen kitért a nagy író egyes műveinek tartalmára és azok hatására. Majd dr. Piukovich Sándor reálgimn. tanár szemléltető képek kíséretében beszámolt olaszországi útja eredményéről. Foglalkozott Anconával, Lorettóval, Assisivel és Rómának vatikáni negyedével, végül előadta a pápai fogadtatás módját. – Március 10-én délután 6 órakor tartja a kör március 15-iki és Kossuth emlékünnepélyét. Magyar Béla róm. kath. plébános, köri elnök megnyitó beszéde után énekek és szavatok szerepelnek az ünnepség műsorán, míg az ünnepi

beszédet dr. Piukovich Sándor reálgimn. tanár mondja. Március 11-én a kör rendezésében az iparmozgóban vetített képek kíséretében dr. Fejes György Pécsi városi muzeumi igazgató tart előadást Pécs és a Dunántul történelmi nevezetességeiről.

Somogyi Ujság 1929. március 08. (11. évfolyam 56. szám p. 3 ADT)

Előléptetés.

A kultuszminiszter előterjesztésére a kormányzó dr. Piukovich Sándor dombóvári kir. kat. reálgimnáziumi tanárt 1929. január 1. hatállyal a VI. fizetési osztály 3. fokozatába léptette elő.

Somogyi Ujság 1929. március 09. (11. évfolyam 57. szám p. 3. ADT)

Dombóvári hírek.

A „Római Katolikus Olvasókör” jól bevált műkedvelő gárdája mult vasárnap este negyedizben adta elő *dr. Piukovich Sándor*, kir. kat. reálgimnáziumi tanár irredenta színművét: A hit hatalmát-t, jelenleg az ujdombóvári közönségnek a talpfatelítőtelepi el. iskola nagytermében. Az előadás ez alkalommal is sikerült és azon nagy számú közönség volt jelen. A „Dombóvári Társaskör” körü helyiségében tagjai részére Salvator sörözéssel kapcsolatos, sikerült összejövetelt rendezett. A nagy számban megjelent tagok, élükön Kenézy László járási főszolgabíró, egyleti elnökkel, sokáig maradtak kedélyes hangulatban együtt. – A „Magyar levente” címen irt *dr. Piukovich Sándor*, dombóvári kir. kat. reálgimnáziumi tanár egy érdekesítő novellát, amely a magyar levente kötelességeit írja le és amelyet nemcsak minden leventeoktatónak, hanem minden leventének is kell ismernie. A mű most nyomtatásban is megjelent és példányonként egy pengő átutalása mellett a szerzőnél Dombóváron vásárolható. Könyvárusi forgalomba nem kerül.

Hivatalos Közlöny 1929. március 15. (37. évfolyam 6. szám p. 96. ADT)

Előléptetés.

A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *dr. Piukovich Sándor* királyi katolikus középiskolai rendes tanárt az 1929. évi január hó 1-től számított hatállyal az állami középiskolai és a velük egy tekintet alá eső tanárok részére megállapított és az állami rendszerű VI. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba előléptetem.

Kelt Budapesten, 1929. évi február hó 23. napján. Horthy s.k. Gróf Klebesberg Kuno s.k.

Tolnamegyei Ujság 1929. március 30. (11. évfolyam 13. szám p. 7. ADT)

A kath. körü közgyűlés.

A „Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör” múlt vasárnap tartotta a tagok élénk érdeklődése mellett évi rendes közgyűlését, Magyar Béla róm. kath. plebános elnökte alatt, aki elnöki megnyitójában reámutatott a kör által kezdeményezett katolikus nap sikerére, majd kiemelte *dr. Piukovich Sándor*, reálgimn. tanár, egyleti titkárnak a kör érdekében kifejtett fáradhatatlan és eredményes tevékenységét, amiért a közgyűlés a nevezettnek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Ezután *dr. Piukovich Sándor* titkár részletes jelentésben számolt be az egylet tevékenységéről, majd bemutatásra került az 1928. évi zárszámadás és az 1929. évi költségvetés. A tisztujítás során egyhangulag fogadta el a közgyűlés tiz tagnak írásban benyujtott abbeli indítványát, hogy *dr. Piukovich Sándor* titkár állását a kör felvirágoztatása érdekében kifejtett fáradozása jutalmául, szavazás alá nem bocsájtja, hanem őt bizalmával addig tiszteli meg, amíg Dombóvárótt tartózkodik. . . .

Somogyi Ujság 1929. április 12. (11. évfolyam 82. szám p. 51. ADT)

A „Dombóvári R. Kath. Olvasókör” műkedvelő gárdája, amely a tél alkalmával négy alkalommal is eredményesen szerepelt, Áldozócsütörtökön újból sorompóba lép. Bemutatásra kerül Gárdonyi Géza falusi története. A rendezést *dr. Piukovich Sándor* titkár és *Petrocich Ede* hitoktató látják el.

Tolnamegyei Ujság 1929. április 13. (11. évfolyam 15. szám p. 6. ADT)

Kitüntetett dalosok.

Az Országos Magyar Dalosszövetség a Dombóvári Dalkör nyolc érdemes tagját tüntette ki hosszú dalos működésük jutalmául éremmel, illetve oklevéllel. A kitüntettek a következők: Marton Kálmán, *dr. Piukovich Sándor*, Lenkei Géza, Móricz Antal, Dobor István, Kiss Ferenc, Huber Károly és Kersler Lajos. A kitüntetéseket társas vacsora keretén belül rendezendő ünnepségen e hó 20-án este nyújtja át Kenézy László járási főszolgabíró, körí elnök.

Somogyi Ujság 1929. április 26. (11. évfolyam 94. szám p. 130. ADT)

Dombóvári hírek.

Kedves ünnepség volt szombaton este a „Dombóvári Dalkör”-ben, amelynek kilenc tagját az Országos Magyar Dalosszövetség kitüntetésre tartotta érdemesnek. Ezüst érmet nyert: *dr. Piukovich Sándor*, bronzérmet: Marton Kálmán, elismerő oklevelet: Lenkei Géza, Móricz Antal, Dobor István, Kiss Ferenc, Huber Károly, Lehmann György és Keszler Lajos. A kitüntetéseket szép beszédben nyújtotta át Kenézy László, járási főszolgabíró, egyleti elnök, amire a kitüntetett dalosok nevében *dr. Piukovich Sándor* mondott köszönetet. Az ünnepséget társasvacsora, amelynek folyamán a társadalom nevében a dalkör sikeres szereplését Vér Vencel reálgimnáziumi igazgató méltatta. A vacsora folyamán az énekkar több énekszámot adott elő.

Tolnamegyei Ujság 1929. május 11. (11. évfolyam 19. szám p. 7. ADT)

Műkedvelői előadás.

A Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör Áldozócsütörtökön, e hó 9-én este 8 órakor az Iparos Mozgóban táncmulatsággal egybekötött sikerült műkedvelői előadást rendezett, mely alkalommal Gárdonyi Géza 3 felvonásos falusi történetét „A bor”-t mutatták be szép előadásban. A sikeres előadás rendezése körül *dr. Piukovich Sándor főgimn. tanár* buzgólkodott.

Tolnamegyei Ujság 1929. június 15. (11. évfolyam 24. szám p. 6. ADT)

Két könyv.

Dr. Piukovich Sándor főgimn. tanár, kiváló tollu dombóvári munkatársunk két irodalmi értékű műve hagyta el a nyomdát: „A hit hatalma” c. irredenta színműve, mely Dombóváron több ízben került előadásra és mindannyiszor hatalmas sikerű volt, továbbá „A magyar levante” c. irredenta novellája. Mindkét mű 1-1 pengőért beszerezhető a szerzőnél. Felhívjuk olvasóink, különösen levante olvasóink figyelmét e két rendkívül értékes és előnyösen beszerezhető műre.

Tolnamegyei Ujság 1929. szeptember 21. (11. évfolyam 38. szám p. 3. ADT)

Október hatodikának megünneplése Dombóvárott.

Az aradi vértanúk emlékét méltó kegyelettel óhajtja Dombóvár községe megünnepelni. Az egyes iskolák ünnepségei mellett ünnepélyt rendez a levanteegylet és külön a róm. kath. olvasókör, amelynek műkedvelői bemutatják *dr. Piukovich Sándor*, reál-gimn. tanár *Feltámadt vértanúk* című hazafias színművét.

Iskolai értesítők Dombóvár Katolikus Esterházy Gimnázium (1929. p. 54. ADT)

Dr. Piukovich Sándor a „Dombóvár és vidéke Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet” igazgatósági alelnöke, a dombóvári róm. kath. hitközség képviselőtestületének tagja, a „Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör” titkára, a „Dombóvári Róm. Katolikus Legényegylet” ellenőre, az „Országos Katolikus Népszövetség” helyi megbízottja, a „Dombóvári Dalkör” igazgatója, a „Dombóvári Nemzeti Társaskör” választmányi tagja, a „Dombóvári Önkéntes Tűzoltóegylet” titkára, az „Országos Rokkantegylet” helyi csoportjának alelnöke, a „Dombóvári Vöröskeresztegylet” titkára, a „Dombóvári Leventeegylet” pénztárosa és vigalmi bizottságának elnöke, a „Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete” kerületi választmányi tagja, az „Országos Magyar Dalosszövetség” pécsi kerülete igazgatósági tagja, az ezüst dalosérem tulajdonosa, a dombóvári iskolán kívüli népművelési bizottság tagja. A kaposvári Berzsenyi Társaság, az „Országos Pázmány Sajtóvédőegylet” választott tagja, az Országos Középiskolai Tanáregylet, a Katolikus Középiskolai Tanáregylet, az Eötvös kollégium növendékei szövetségének, a Szent István társulat, a Magyar humanisztikus gimnázium hívei egyletének és a KANSz. rendes tagja. A „Nagymagyarország” és a „Levente” című folyóiratok munkatársa. A „Dunántúl”, „Tolnamegyei Ujság”, „Somogyi Ujság” és a „Pécsi Katolikus Tudósító” helyi tudósítója. Ismeretterjesztő előadásokat tartott részben vetített képek kíséretében történelmi és irodalmi tárgyokról a „Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör”-ben tíz, a „Dombóvári Róm. Kath. Legényegylet”-ben tizenhármat, a „Dombóvári Vasutas Kör”-ben egy és a dombóvári levanteeknek három alkalommal, Ujdombóváron kétszer, ezenfelül egy-egy alkalommal Tolna vármegye hat (Döbrököz, Kurd, Szakály, Hőgyész, Nagykónyi, Kocsola), Somogy vármegye tizenhárom (Kapospula, Attala, Csoma,

Szabadi, Kisberki, Nagyberki, Mosdós, Baté, Kaposkeresztur, Kaposhomok, Taszár, Osztopán, Ötvöskónyi) és Baranya vármegye három községében (Kapossekcső, Csikóstöttös, Szalatnak). A kaposvári Berzsenyi társaságnál székfoglaló értekezést tartott: „A magyar irodalom előnye a megszálló népek irodalmi felett”. A kaposvári Berzsenyi társaság által színdarabra hirdetett pályázaton elismerő okiratot nyert: „Igaz magyarok” c. hazafias színművével. Vezette a „Dombóvári Róm. Kath. Olvasókör”-ben Tolna vármegye Iskolánkívüli Népművelési Bizottságának megbízásából 1929. nov. 15-től 1930. május közepéig tartott analfabéta tanfolyamot, amelynek záróvizsgáján, 1930. május 12-én, a végig résztvevő 10 hallgató közül 9 vizsgázott le eredményesen. Ünnepi beszédet mondott több helyi alkalmi és hazafias ünnepségen. Önálló művei: 1. A felszabadult rab (Irredenta színjáték) és 2. A feltámadt vértanúk (Irredenta színmű).

Tolnamegyei Ujság 1930. január 11. (12. évfolyam 3. szám p. 5. ADT)

Vidéki népművelés.

Dr. Piukovich Sándor, dombóvári reálgymnáziumi tanár a múlt hetekben négy helyen tartott Somogyvármegyében hazafias és erkölcsnemesítő előadásokat és pedig Osztopánban, Batén, Kaposhomokon és Taszáron. Mindenütt nagyszámu hallgatóság volt jelen és nagy érdeklődéssel kísérte a kiváló előadó élvezetes előadását.

Tolnamegyei Ujság 1930. március 01. (12. évfolyam 17. szám p. 5. ADT)

Népművelés Ujdombóváron.

Az ujdombóvári állami elemi iskolában élénken látogatott előadás volt. *Dr. Piukovich Sándor* a magyar szabadságharc történetét ismertette és kiemelte, hogy mily tanulságokat vonhatunk le belőle.

Tolnamegyei Ujság 1930. március 19. (12. évfolyam 22. szám p. 2. ADT)

Délután 3 órai kezdettel a hősök szobra előtt a leventék részére volt ünnepély, amely alkalommal *dr. Piukovich Sándor* szólt a márciusi ifjak kiváló erényéről és a leventék kötelességéről.

Tolnamegyei Ujság 1930. december 13. (12. évfolyam 98. szám p. 3. ADT)

Kartársi ünnepeltetés.

A dombóvári kir. kat. reálgymnázium tanári testülete kedves kis ünnepséget rendezett csütörtökön *dr. Piukovich Sándor* tanár tiszteletére születésnapja alkalmából. A kartársak érzelmeit Vér Vencel igazgató tolmácsolta, kérve őt, hogy az eddigi munkakedvvel dolgozzék

továbbra is a magyar kultúra érdekében, egyben átnyújtotta a kartársak által adományozott emléktárgyat, egy szép íróképzetet.

Tolnamegyei Ujság 1931. január 14. (13. évfolyam 4. szám p. 4. ADT)

Dombóvári tanár vidéki előadásai.

Dr. Piukovich Sándor dombóvári reálgimnáziumi tanár vallásos és hazafias tárgyú előadásai már a vidéket is felkeresik. Így tartott előadást Mohácson, Osztopánban, Kocsolán, Ötvöskönyiban, Taszáron és Kaposhomokon. Mindenütt nagyszámu közönség vett részt az előadásokon.

Tolnamegyei Ujság 1931. április 25. (13. évfolyam 32. szám p. 3. ADT)

Dombóvári tanár vidéki előadásai.

Dr. Piukovich Sándor dombóvári kir. kath. reálgimn. tanár a vidéken több némuvelési előadást tartott. Szigetváron, az ottani kat. legényegyletben a magyar iparosifju kötelelességeiről szolt, hazaszeretetre, kitartásra, igaz hithúségre és szorgalmas munkásságra intve őket, amiért Bencze Ernő plébános intézett az előadóhoz köszönő szavakat. Kutas községben a magyar történelem napjainak példáiból iparkodott lelkesedést és erőt önteni a nagyszámú hallgatóságba. Az előadás Ujváry Endre szentszéki tanácsos plébános köszönő szavaival ért véget.

Iskolai értesítók Dombóvár Katolikus Esterházy Gimnázium (1932. p. 23. ADT)

Dr. Piukovich Sándor, rendes tanár. Szaktárgyai: latin-görög, képesítve a francia nyelv tanítására, a német nyelvből szaktanfolyamot végzett. Szolgálati éveinek száma: 30, az intézetben tanít 1917. október hó 5 óta. Lakik: Vörösmarty utca 24. szám.

Tolnamegyei Ujság 1937. február 23. (19. évfolyam 14. szám p. 2. ADT)

Dr. Piukovich Sándor dombóvári gimnáziumi tanár súlyos beteg.

Nagy megdöbbenést okozott a hír, hogy *dr. Piukovich Sándor dombóvári gimnáziumi tanár*, lapunk alakulása óta lelkes munkatársa, Dombóvár társadalmi és kulturális életének élénk szerepvivője oly súlyosan megbetegedett, hogy a mentők a pécsi klinikára szállították. *Dr. Piukovich* tanár ballábán régi eredetű sebből vérmérgezés támadt és a klinikán végzett tüzetes orvosi vizsgálat megállapította, hogy a vérmérgezés cukorbeteg eredetű. A betegnek igen súlyos műtétet kellett végezni és a gondos kezelés eredményképpen már a javulás útján van.

Tolnamegyei Ujság 1937. április 02. (19. évfolyam 25. szám p. 2. ADT)

Dr. Piukovich Sándor felgyógyult.

Hetekkel ezelőtt megemlékeztünk róla, hogy *dr. Piukovich Sándor* dombóvári gimnáziumi tanárt, Dombóvár kulturális mozgalmainak egyik fáradhatatlan intézőjét és lapunknak alakulása óta munkatársát súlyos betegséggel beszállították a pécsi klinikára. Örömmel értesülünk, hogy *dr. Piukovich* a hosszantartó gondos gyógykezelés következményeképpen teljesen felépült.

Tolnamegyei Ujság 1937. június 19. (19. évfolyam 47. szám p. 4. ADT)

Nyugdíjazás.

*Dr. Piukovich Sándor, a dombóvári kir. katolikus gimnázium helyettes igazgatója teljes szolgálati idejét betöltve, október hó 1-ével nyugdíjazását kérte. Bár a tanügynek jelentékeny vesztesége a kiváló professzornak a szolgálatból való megválása, azonban dombóvári és környékbeli kulturális intézmények mégis örömmel üdvözölhetik ezt az eseményt, mert *dr. Piukovich* az ő nagy tudását és hazafias, lelkes munkakészségét ezentúl még fokozottabb mértékben állíthatja a köz szolgálatába. *Dr. Piukovich* lapunk alapítása óta kedves és értékes munkatársa.*

Tolnamegyei Ujság 1939. február 01. (21. évfolyam 10. szám p. 2. ADT)

Kinevezés.

Vitéz Thuránszky László dr. főispán, a dombóvári áll. elemi népiskola gondnokságának elnökévé Kenézy László főszolgabíró, alelnökévé Vér Vencel nyug. kir. kat. főgimn. igazgatót és tagjaiul Ivanich Antal m. kir. kormánytanácsost, Eöry-Szabó Dezső ref. esperest, Németh Árpád főjegyzőt, Madocsay Pál kir. kat. gimn. igazgatót, Merényi Kálmán nyug. uradalmi tisztartót és *dr. Piukovich Sándor* nyug. reálgimn. tanárt nevezte ki.

Tolnamegyei Ujság 1939. március 22. (21. évfolyam 24. szám p. 2. ADT)

Dombóváron a Hősök szobra előtt tartott hivatalos ünnepélyen vitéz Söllei József tartott ünnepi beszédet, a katolikus legényegylet ünnepélyén *dr. Piukovich Sándor* és Erdélyi Lajos káplán, a Fűtőházi Dal és Önképzőkör ünnepén Merényi János fűtőházfőnök, a Napsugár Leányclubban pedig *dr. Piukovich Sándor* tartott hazafias szónoklatot.

Tolnamegyei Ujság 1939. december 13. (21. évfolyam 97. szám p. 3. ADT)

Dr. Piukovich Sándor a dombóvári gimnázium ny. tanára, c. igazgató, lapunknak két évtizeden keresztül volt lelkes munkatársa folyó hó 3-án meghalt és a gimnázium udvarán tartott temetési szertartás után óriási részvét mellett kísérték örök nyugalomra. Csonka Imre gimnáziumi tanár bucsuzott a megboldogulttól a gimnázium és Dombóvár társadalma nevében és méltatta óriási kulturális, hitéleti és társadalmi tevékenységét. *Dr. Piukovich Sándor* igen tekintélyes tudásu, meleg szívű, hatalmas munka- és cselekvőkészségű férfi volt, aki ugyis, mint a közügyek lelkes szolgája felejthetetlenül beírta nevét Dombóvár kulturtörténetébe. Áldozatos fia volt a római katolikus egyháznak, lelkes magyar, aki fáradhatatlanul dolgozott egyháza és hazája érdekében. A vallásos, derék jó embert a dombóvári róm. kat. egyházközség által adományozott diszsrhelyen temették el.

Tolnamegyei Ujság 1939. december 20. (21. évfolyam 99. szám p. 3. ADT)

Piukovich Sándor emléke a dombóvári Credo Egyesületben.

A dombóvári Credo Férfi Egyesület vasárnap gyűlést tartott, ahol Vér Vencel elnök *dr. Piukovich Sándor*, a nemrég elhunyt ny. gimn. tanárról emlékezett meg. Utána Erdélyi Lajos káplán mondott beszédet.

magyarszo.rs 1912-ről (ismeretlen időpont)

... Újvidék római katolikus polgársága méltón készült erre a nagy ünnepre. Hogy közeledik a húsvét, azt arról is tudni lehetett, hogy a városban megnövekedett a valláshoz kapcsolódó események száma. Volt ahol vallásos felolvasást tartottak, mint ahogyan tette azt *dr. Piukovich Sándor* gimnáziumi tanár az újvidéki Katolikus Kör elnöke. . . .

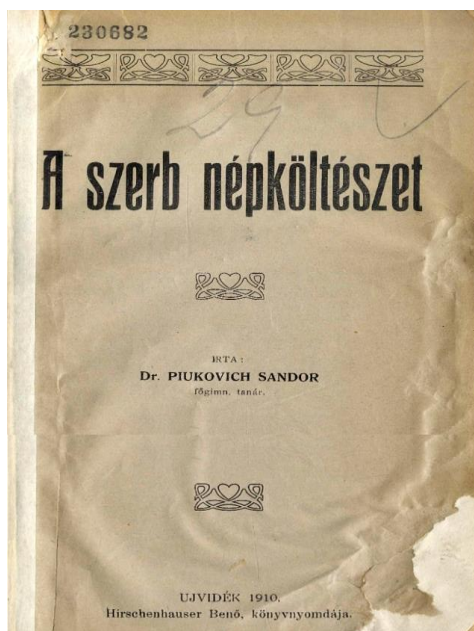
Minisztertanácsi jegyzőkönyvek 1925. március 12. ADT

A vallás- és közoktatásügyi miniszter kéri a minisztertanács hozzájárulását ahhoz, hogy *dr. Piukovich Sándor* dombóvári kir. kath. reálgimnáziumi r. tanárnak a „Dombóvár és Vidéke Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet”-nél alelnök- könyvelői engedélyt adhasson. . . .

magyarszo.rs (ismeretlen időpont)

Derűsebb képet festett a Délvidéken élő szerbekről „A szerb népköltészet” (1910) című tanulmányában *Piukovich Sándor*, az újvidéki főgimnázium tanára. A szerb epikai költészet a junacke pesme legszebb darabjait a XIX. század első felében kezdték összegyűjteni. „Ami eddig paragon hevert, azt most művelni kezdik, és mindenki bámulattal van eltelve, milyen

kincset ázott ki.”- lelkesedett a szerb dalokért az újvidéki tanár. Meglátása szerint bennük a nép lelke a maga naivságában, a maga hamisítatlan valójában szólalt meg. A nemzeti hősök erényeinek bemutatása volt az, ami az elbeszélő költeményeket oly népszerűvé tette, és teszi évszázadok múltán is. A szerb hősi énekeket lehetett hallani egyházi és családi ünnepeken, lakodalomban, a mezei munkák végzése idején, a fonóban és a háborúban. A gajdás a dudával gyönyörködtette a köréje telepedett népséget. „Van ebben a hangszerben valami mysticus, nem az igazi jókedv hallatszik ebből a hangszerből, a keleti népek vonásait tükrözteti inkább vissza, valami lemondást akar kifejezni minden vidámság mellett is.” A közjük tévedt idegen kellő megindultsággal hallgatja a szerb nép énekeit. „Ezt a népet a természet is megáldotta – írta tanulmányában *Piukovich Sándor* -, és nincs ember, akit nem tölt el csodálattal a Balkán alján lakók költészete.” A szerbek énekéből mindenki megtanulhatja, „miként kell hazánkat szeretni, és miként kell érte feláldozni mindent”. . . .

(Forrás: magyarszo.rs)

Tíz év Dombóvár történetéből

1919 – 1929

Írta: Piukovich Sándor dr.

Aki a háború vége óta nem tartózkodott Dombóvárrott és testvérközségében, Ujdombóvárrott és ma újra odakerül, szinte nem hiszi el, miként fejlődhetett e két hely oly hatalmasan. Nemcsak a Dunántúlon érte el fejlődésével Dombóvár a legkiválóbb helyet, de

az egész országban alig találunk községet, amelyre az amerikai haladás bélyegét jobban reá lehetne ütni.

Dombóvár közgazdasági vérkeringésének fokmérője fejlett ipara és kereskedelme. A pénzpiac szükségletét 4 pénzintézet látja el. A Somogy megyei Takarékpénztár dombóvári fiókja, a Közgazdasági Bank RT., a Tolnavidéki Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság fiókja és a Dombóvári Takarékpénztár Részvénytársaság. Ezt a bankot 1881-ben alapította jobaházi Dőry József a helyi gazda, kereskedő- és iparostársadalom élénk részvételével. Az igazgatósági elnöki tisztséget Dőry József 1911-ig töltötte be. 1911-ben pedig helyébe jobaházi Dőry Hugót választották meg, aki ma is az intézet élén áll. Az intézet fokozatosan fejlődött, úgy hogy ma a saját tőkéje 250.000 pengőt tesz ki és kihelyezései a 2.000.000 pengőt meghaladják. 1926 óta a Magyar Nemzeti Bank mellékhelye. 1918 óta vezérigazgatója boldogfai Farkas Imre.

A Somogy megyei Takarékpénztár dombóvári fiókját 1923-ban létesítette. A Közgazdasági Bank 1922-ben alakult. Igazgatója: Gold Jákó. A Tolnavidéki Polgári Takarékpénztár RT-nak 1911 óta van fiókja Dombóváron.

Szomorú ősz volt az 1918. évi, sok család siratta a háborúban elvesztett hozzátartozóját és mindenki epedve várta a jobb jövőt. Jött az ismeretes csütörtöki, borongós őszi nap, október 31-ike. A fővárosi napilapok késése, a gyér távirati összeköttetés mind arra engedtek következtetni, hogy valami készül. Az emberek lelkét nyugtalanság szállta meg, a bizonytalan jövőtől félve. Mindenszentek reggelén eljutott hozzánk is az őszirózsás forradalom híre. Özönlött a katonaság és itt a vasúti gócponton torlódtak a vonatok. A közlekedést nagy ügyel-bajjal lehetett csak lebonyolítani, a vasúti kocsikból pedig az éretlen garázdálkodók puska lövései hangzottak el, nem kis rémületére a lakosságnak. A pánikot még fokozta a horvát határ közelsége, jöttek a menekülő vonatai, magukkal hozva keserűséget, panaszt és szenvedést.

November 2-án megalakul a Dombóvári Nemzeti Tanács dr. Jakab Lajos ügyvéd elnöklete alatt, célul kitűzve: hazafias szellemben dolgozni, a község nyugalma fenntartani és a lakosságot minden garázdálkodástól megóvni. A nyugodtan gondolkodó polgárság, rang- és valláskülönbség nélkül megalapítja a polgárőrséget, mintegy 80 jelentkezővel, akik éjt nappallá téve ajánlották fel szolgálataikat a község érdekében. Megalakul kiszolgált katonákból a nemzetvédelmi csapat is, dr. Nyárády István ügyvéd, tartalékos főhadnagy vezetésével.

A következő napokat talán jobb nem is papírra vetni. Tengerészkatona jelennek meg és egyre jobban távolodnak itt a nemzeti eszméktől, agent provocateurök bukkannak fel, hogy a munkásság, főleg a vasutasság körében a nemzetköziség gondolatának szerezzenek híveket.

A Nemzeti Tanács minden erővel iparkodik a hazafias érzést ápolni, de minden törekvése hajótörést szenvedett az egyre nagyobb arányokat öltő nemzetköziséggel szemben. Megalakul a „Dombóvári Munkástanács”, amelynek vezetője Molnár György főgimn. tanár

lett és a Nemzeti Tanács midőn látja, hogy minden, a nemzeti összetartást célzó, önzetlen működése hiábavaló, 1919. évi február hó 16-án átadja az uralmat a Munkástanácsnak.

A kommunizmus kitörését a főszolgabírói hivatal előtt Molnár György főgimn. tanár hirdette ki, aki később szovjetbiztos lett, a munkástanács elnökévé Udvardy Vince máv. kalauzt választották, míg a forradalmi törvényszék elnöke Gyenis Antal áll. elemi iskolai igazgató-tanító lett.

Május 31-ikén Tolnatamásiban kitört az ellen forradalom és Dombóvárról is vittek magukkal annak letörésére vezető embereket. Nem csoda, hogy a kommunizmus letörése után népítélet követelte megbüntetését szoknak, akik az ellenforradalom letörésében részt vettek és ezek a jövővel mit sem törődő egyének életükkel fizették meg merész vállalkozásukat.

Június 3-án a hazafiasan gondolkodó vasutasság mozdul meg a túrhetetlen uralom letörésére, de Havlits Sándor, máv. raktárnok vérbe fojtja a megmozdulást. Végre Budapesten megindul az ellenforradalmi mozgalom, itt is várjuk, de egyelőre hiába. Amint a jelek mutatták, a kommunizmus napjai meg voltak számlálva. A kártyavár szétomlik és augusztus első napjait örömmel üdvözli a dombóvári lakosság apraja-nagyja.

Első dolog a romok eltakarítása és a rendteremtés. A négyhónapi garázdálkodás után munkára volt szükség, mégpedig megfeszített munkára. Visszakerültek a helyükre a vezetők, akiket a kommunista önkény mozdított el, az elnémult egyleti élet újra megkezdődik.

Augusztus hó 20-án hálaadó istentiszteletre jöttünk egybe a róm. kath. templomban, amidőn a hívőkhöz megható szavakat intéz Offenmüller Zsigmond szentszéki tanácsos, róm. kat. plébános.

Október 6-án szabadon ünnepelünk, elmondjuk szívünk minden bánatát és ha lassan is, mégis közeledünk a normális viszonyok felé.

Október 13-án megnyílnak a „Dombóvári Társaskör” helyiségei a Korona Szálló külön termeiben.

1919 végén vonulnak be a vadászászlóalj tisztjei a legénységgel együtt, akik Pécs és Baja megszállásának tartama alatt, 1921 augusztusáig időztek körünkben.

Január hó 26-án választja meg a dombóvári választókerület nemzetgyűlési képviselőjének őrgyőr Pallavicini György mosdósi földbirtokost, aki nemes elhatározással képviselői fizetését öt éven keresztül nem vette fel, hanem a reálgimnázium arra érdemes tanuló részére ösztöndíjul kötötte le.

Február hó 2-án megható ünnepség folyik le. Körmenettel visszük vissza a dombóvári községháza tanácstermébe a feszületet, amelyet a kommunisták onnan erőszakkal távolítottak el.

A herceg Esterházy hitbizomány most osztja ki a házhelyeket az arra érdemeseknek, a vasutasok ügyét meleg szeretettel karolja fel Saguly Károly máv. felügyelő, jelenleg a kőbányai MÁV osztálymérnökség vezetője, aki fáradhatatlan tevékenységével maradandó érdemeket szerzett magának.

A „Dombóvári Hírlap” újjáéledt és a társadalmi béke megszilárdításában, Tadic Benedek élénk szerkesztése mellett, nagy szolgálatokat tett.

Mint társadalmi szövetkezés az 1920-1922 években szép eredményekkel működik a „Move” (Magyar Országos Véderő Egyesület), amelynek elnöke: jobaházi Dőry Hugó felsőházi tag, gazdasági főtanácsos, ügyvezetője pedig: Vér Vencel reálgimn. igazgató lett.

1920 tavaszán a házhelyeken megkezdődnek az építkezések és eleinte lassan, de a későbbi években annál erősebb iramban folynak, míglen ma Újdombóvár területén ott emelkedik az Esterházy telep, a Dombóvár és Újdombóvár állomások között elterülő részt pedig majdnem teljesen beépítették.

Június 6-án alakul meg a „Dombóvári Hitelszövetkezet”, mint az „Országos Központi Hitelszövetkezet” tagja, amely azonban helyiség hiányában működését nem fejthette ki és helyét átengedte az „Iparosok Hitelszövetkezeté”-nek, amely ma is eredményesen működik.

A „Bonyhádi Takarékpénztár fiókja” helyébe lép a „Nemzeti Hitelintézet dombóvári fiókja”, amely 1923-ig fejtett ki működést, hogy azután a „Somogy megyei Takarékpénztár” helyi fiókját engedje helyiségebe.

Az 1920. év végén létesül az „Ébredő Magyarok Egyesületé”-nek dombóvári fiókja, amely öt éven keresztül munkálkodott. Elnöke: Cziriák Frigyes intéző, első titkára: Sólya János reálgimn. tanár volt.

Csery István postafelügyelő, aki négy évtizeden át állott a dombóvári postahivatal élén, augusztus 24-én buzgó és érdemes munka után nyugalomba vonult.

Az 1921. évben valóra vált a dombóvári lakosságnak a háború óta állandóan felszínén maradt kívánsága, augusztus 14-én nagy ünnepség között szenteli fel Offenmüller Zsigmond róm. kath. plébános a templom nagy harangját, amelynek beszerzését a hívők nemes áldozatkészsége tette lehetővé.

Az 1922. év első felét a választási küzdelem foglalja el, amely végre pótválasztás útján Pünkösdhétfőn őrróff Pallavicini György újólagoz győzelmével végződik.

Az 1922. évi tavaszi megyei közgyűlés a főjegyzői székbe Szévald Oszkár, dombóvári járási főszolgabíróat ülteti. A távozó főszolgabíró ma már Tolna vármegye alispánja, hét évi itt tartózkodása alatt a szívjószág, a megértés embere volt.

Utódja Kenézy László, eddigi vármegyei árvaszéki ülnök lett, aki főszolgabírói tisztségét még ma is betölti és aki arra a bizalomra, amelyre Dombóvár és a járás érdemesítette, mindenképp méltónak mutatkozott. Munkássága nyitott könyv, jelszava a megértés, a

szerepet, amely a fejlődés biztos zálogát szolgáltatja. Nincs az a közhasznú mozgalom, amelynek irányításában a legnagyobb munkakedvvel nem venne részt.

Augusztus 27-én a szomszédos Nosztánpusztán leleplezik a hősök emlékművét.

1923. február hó 1-én létesül a dombóvári m. kir. Adóhivatal. A hivatal legelőször az Andrassy utcában nyert elhelyezést és az első főnöke, az időközben elhunyt Lányi Imre, pénzügyi főtanácsos volt.

Október hó 6-tól 10-ig a Faluszövetség rendezi csinos kiállítását, amelyen számos helybeli kiállító is szerepel. A megnyitó ünnepségen beszédet mond Kenézy László járási főszolgabíró.

Az 1923. év története nem volna teljes, ha nem említünk meg, hogy a „Dombóvári Ipartestület” székházában leleplezi az elesett iparos hősök emléktábláját.

Az 1923. évben választja meg a „Dombóvári Községi Ipartestület” elnökének Ivanich Antal villanygyári igazgatót. Az új elnök a testületnek díszes külső köntöst óhajtott nyújtani, megvételre került a Kollár-féle vendéglő és 1924-ben modern helyiséget és mozgósínházat építenek a régi, kopottas külsejű ház helyébe.

1924-ben leleplezik a m. kir. állami elemi iskola Hunyadi téri épületében azt az emléktáblát, amelyre az iskolából kikerült és a harctéren hősi halált halt tanítványainak nevét vésette.

1924. május 25-én Szepessy Lászlónak, a dombóvári hősi halált halt költő emlékének gyászünnepélyt rendeztek.

Illés Gyula, a fáradt vándor, Dombóvár derék főjegyzője, augusztus 28-án pihenőre tért; dicső emléket hagyott maga után.

1924 őszén alakul meg a Leventeegylet, amelynek tagjai azóta nem egy versenyen hoztak dicsőösséget a dombóváriak nevének.

1924. október 25-én fényes ünnepséggel nyílik meg a dombóvári iparosok mozgója, amely 1925 júliusában kertmozgóval bővül. A tágas színpadon az első bemutató volt a „János vitéz”, a Dombóvári Róm. Kath Legényegylet sikeres előadásában.

Közben felépült az újdombóvári állomás mellett a modern berendezésű herceg Esterházy malom és kezdetét veszi az építkezés a dombóvári szt. orsolyarendi zárda kibővítése, amely időközben ipari továbbképző iskolával gazdagodott. Az új helyiségek megáldását ünnepélyes szent mise és utána következő kedves vallásos előadás keretében november 22-én áld meg dr. Mosonyi Dénes c. apát, akkori püspöki helynök.

1925. november 29-én ünnepség van, amelyen Jankó Ágoston, Tolna vármegye nagyszerű főispánja átadja Ivanich Antal ipartestületi elnöknek a kormányzó úr Őfőméltósága kitüntető okiratát, amelyben neki a m. kir. kormánytanácsosi címet adományozta.

Az 1925. évben veszik kezdetüket minden május utolsó vasárnapján azok a megható emlékűnnepélyek, amelyeken az elesett hősök kimagasló érdemeiről emlékezünk meg. Dombóvár a méltó ünneplésből még minden évben kivette a részét.

Végeztünk ennek az évnek a történetével, ha még megemlíjtük, hogy Dombóvár községháza nagytermében leleplezték néhai Illés Gyulának, a község fáradhatatlan főjegyzőjének arcképét, amelyet mesteri ügyességgel Marczell György festőművész, a kir. kath. reálgimnázium nagytehetségű rajztanára festett.

Az 1926. év első fele a lassú, csendes, de biztos fejlődés útját mutatja úgy Dombóvár, mint Újdombóvár területén. Az építkezések megindulnak és egész utcasorok keletkeznek ott, ahol eddig még semmi sem volt.

Szeptember 8-án iktatják be a dombóvári róm. kath. plébánosi állásba Magyar Béla eddigi gyulai segédlelkészt. Magyar Bélával, miként azt eddigi működésével bebizonyította, nagyot nyert Dombóvár társadalma. Működése tükörtiszt lap, áldozatos hazaszeretet, a társadalmi egyetértés ápolása, nemes áldozatkészség, a hozzáfutóknak őszinte támogatása, mindezek az erények nagymértékben egyesülnek benne, amelyek tiszteletet, igaz ragaszkodást biztosítottak számára plébániája népének minden rétegében.

November hó 7-én megkezdődnek az országgyűlési választás küzdelmei. December 10-én dől el a csata dr. Éri Márton, Tolnavármegye volt alispánjának győzelmével.

Országgyűlési képviselőnk érdemeit nem kell bővebben méltatni, a tettek minden szónál ékebben beszélnek. Nincs az a támaszkérő, akit elutasítana és akinek ügyét nem karolná fel meleg szeretettel.

Bár sorrendben előbb következne, mégis utoljára hagytam azt, hogy Dombóvár az 1926. év folyamán egy monumentális alkotással gazdagodott. Ott áll leleplezve a marcona katona alakja, amint vállán hordja a sebesült zászlót. Fetter Károly dombóvári szobrász eme kiváló alkotásának felavatása szeptember hó 12-én folyt le és annak jelentőséget kölcsönzött az a körülmény, hogy jelen volt József királyi herceg, aki gyújtó hatású beszéddel nyitotta meg az ünnepséget. Szóltak az egyes hitfelekezetek lelkészei és a nap jelentőségét Vér Vencel reálgimnáziumi igazgató méltatta.

1927. február 27-én szenteli fel Virág Ferenc pécsi megyéspüspök a plébániatemplom három új harangját, június 1-én pedig kiosztja a bérmálás szentségét. Ez alkalommal a főpásztor küldöttségeket fogad.

Újdombóvár községben egymásután három ünnepséget is látunk. Június 19-én van a temető szentelése, június 27-én avatják fel az újonnan épült községházát, amely alkalommal leleplezik a község bírójának, jobaházi Dóri Hugónak arcképét, amely Marczell György reálgimnáziumi rajztanár kiváló ecsetjét dicséri, augusztus hó 20-án Szent István napján, végül a község védszentjének ünnepén szentelik fel a község főterén, a Fetter Károly szobrász alkotta keresztet.

Az 1927. év nyarát jellemzi a zárda új kétemeletes épületének építése, amely az 1928. év nyarán folytatódik és nyer befejezést. A zárdai intézetek száma kettővel szaporodik és pedig a tanítóképzőintézettel és az egyéves női kereskedelmi tanfolyammal.

Az 1927. év elején mondott le a „Dombóvári Községi Ipartestület” elnökségéről Ivanich Antal m. kir. kormánytanácsos, akinek helyébe a tagok bizalma Enczel Istvánt emeli.

Egy hosszú időig tartó kérdés nyert eldöntést az 1927. év őszén. Alpár Ignác műépítész elkészíti az új kir. kath. reálgimnázium terveit, amelyeket azután az időközben megkívánt átalakításokkal Hübner Béla és Hübner Tibor fejeztek be. A minisztérium az építéssel a vitéz Lukóy Emil budapesti építész alatt tömörült dombóvári iparosokat bízta meg. Maga az építés 1928. augusztus hó 24-én vette kezdetét és ma már a kétemeletes díszes épület teljesen befejezve átadatott kultúrrendeltetésének.

Elkészült 1928. év tavaszán a m. kir. adóhivatal modern épülete is és 1928 tavaszán a járdák aszfaltozása befejezést nyert.

1928-ban a református leányegyház önálló egyházzá alakul és szeptember 2-án iktatja be hitközségébe Eőri Szabó Dezső lelkészt. Azóta már megépült a Jókai úton a reformátusok és a Bezeredy utcában az ág. hitv. evangélikusok temploma.

1929 február 3-án adja elő a „Dombóvári Róm. Kath. Olvasóköri” műkedvelői gárdája *dr. Piukovich Sándor reálgimnáziumi tanár* irredenta, vallásos színdarabját: „A hit hatalmá”-t, amelyet a nagy érdeklődés miatt még háromszor kellett megismételni.

1929. február 10-én élénken látogatott ünnepély folyik le XI: Pius pápának ötvenéves papi jubileuma alkalmából és annak öröme, hogy a Quirinál és a Vatikán békejobbot nyújtottak egymásnak. Magyar Béla plébános és *dr. Piukovich Sándor reálgimn. tanár* az ünnepi szónokok.

Az újdombóvári elemi iskola új épülete teljesen elkészült, felszentelték Újdombóvár község új harangjait, az izraelita hitközség pedig beiktatja állásába *dr. Friedmann Hillél* főrabbit.

Tömören összefoglalva ez Dombóvár község legutóbbi tíz évének története. A község vezetősége halad a megkezdett úton és ebben itt a dunántúli emporiumban lelkes támogatókra és odaadó segítőtársakra talált. A fáradságos munkának legbőségesebb jutalma lesz Isten áldása, amely nem maradhat el.

(Forrás: mnl.gov.hu)

VIII. osztály.																					
Folyó szám	A tanuló					Magaviselet	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Magy. írod. olvasm., Görög írod. és mű- veléstört.	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségian	Kajz	Bölcsézet	Testgyakorlat	Horr.szab. nyelv	Műfélék	
	neve, vallása, ösztöndíjas-e, ismétlő-e ?																				
5	Dudás Fábán r. k.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Füstös Ottó r. k.	1	2	1	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Hainiss Leó r. k.	2	2	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	Hiersch Tivadar r. k.	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Kartschmaroff Viktor izr..	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Kne zsevics Gáb. g. k. ö. d	2	1	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	Kovács Mátyás r. k.	1	1	2	3	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	Piukovics Sándor r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Raffai Károly r. k.	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	

(Forrás: 1896. Iskolai értesítők – Katolikus Főgimnázium, Újvidék (p. 78. ADT))

Dr. Piukovich Sándor 1880 – 1939.
(Forrás: Koncz András fotója)

(Forrás: mnl.gov.hu)

1939. nov. 18.	1939. nov. 28.	Sándor Sándor nyugalmazott tanár Dombóvár Károly utca 12.	47. h.	47. h.	nehai Sándor Károly Károly	nehai Sándor Károly Károly	—	Sándor Sándor
46.	1939. dec. 5.	Dr. Piukovich Sándor nyugalmazott gimnáziumi tanár Dombóvár Vörösmarty u. 32.	59. h.	59. h.	Pertes Sándor Károly	nehai Sándor Károly Károly	—	ma Károly Károly
47.	1939. dec. 10.	Sándor Károly Dombóvár Károly utca 12.	58. h.	58. h.	—	nehai Sándor Károly Károly	—	szem Károly Károly
48.	1939. dec. 11.	Sándor Károly Dombóvár Károly utca 12.	58. h.	58. h.	—	nehai Sándor Károly Károly	—	szem Károly Károly

Dr. Piukovich Sándor halotti anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Halotti anyakönyvek)

Dr. Piukovich Sándor nyughelye a dombóvári egyházi temetőben.
(Forrás: Saját fotó)

Az összeállítás nagyobb részben az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült.

Hivatkozások a cikkek mellett.

Összeállította: Vati László Dombóvár, 2021. augusztus 15.

Az összeállítás részben vagy egészben szabadon felhasználható az összeállítóra való hivatkozás után.